

ПРОБЛЕМИ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ В УКРАЇНІ

Єлизавета Щоколова, Ольга Завидівська

*Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського, м. Львів, Україна*

Одним із найболючіших явищ упродовж розвитку незалежної України є міграція. Кожна її хвиля забирає певну частину молодого, талановитого та перспективного населення країни.

Мета роботи – здійснити аналіз ключових проблем трудової міграції в Україні.

Трудова міграція є переміщенням у просторі, що здійснюють індивіди з метою підвищення рівня життя на основі більш вигідного використання власної робочої сили без зміни постійного місця проживання [1, с. 8].

Основними причинами міграції серед економічно активного населення України є такі: тривала політична криза в суспільстві; невдоволення економічним становищем у державі; незабезпечення країною умовами для реалізації можливостей своїх економічно активних громадян, значно вищий рівень заробітної плати у країнах імміграції, військові причини [2].

Основні тенденції сучасної трудової міграції на ринку праці України [3, с.11]:

- збільшення обсягів трудової міграції з кожним роком;
- міграційні потоки складаються з двох напрямів, тобто та сама країна може бути як донором трудових ресурсів, так і реципієнтом;
- домінування економічних мотивів, що спонукають до міграції, над неекономічними;
- розширення діапазону країн, що є активними учасниками міжнародних міграційних процесів;
- спрямованість і концентрація міжнародних мігрантів у найбільш розвинутих регіонах світу;
- збільшення обсягів нелегальної міграції;
- щоразу активніше втручання держави у міграційні процеси.

Ці тенденції залишаються актуальними за будь-яких умов, та зазнають змін залежно від політичних, економічних та інших чинників країни.

Найбільше українців виїжджають на роботу в Польщу, Росію, Чехію, Італію, США та Німеччину [4, с. 33].

Популярними сферами зайнятості, в яких найбільше працюють українські трудові мігранти, є такі: будівництво й ремонти, сільське господарство, сфера обслуговування [4, с. 14].

Наслідки трудової міграції для економіки України подано у табл. 1.

Таблиця 1

Наслідки трудової міграції для економіки України [5]

Позитивні наслідки	Негативні наслідки
1) сприяння інтеграції України до світового ринку праці; 2) надання працездатному населенню можливості реалізувати свої здібності за кордоном, підвищити рівень кваліфікації, поліпшити матеріальне становище; 3) спонукання продуктивнішої діяльності українських працівників через створення конкуренції з закордонними фахівцями; 4) послаблення потоку безробіття на національний ринок праці, зниження соціальної напруженості в суспільстві; 5) надходження до України додаткової іноземної валюти у формі грошових переказів трудових емігрантів та інвестування коштів в економіку через створення спільних підприємств з іноземними засновниками	1) дає прихований внесок у зменшення населення України; 2) збільшення тиску на національний ринок праці внаслідок створення іноземними громадянами конкуренції місцевій робочій силі; 3) втрата Україною найконкурентоспроможної частини власної робочої сили (особливо науковців і фахівців), що призводить до уповільнення темпів науково-технічного прогресу; 4) втрата кваліфікації, оскільки особи з високим рівнем професійної підготовки здебільшого виконують за кордоном малокваліфіковану роботу; 5) вкладання державою коштів у підготовку фахівців для потреб власної економіки (затрати на навчання на всіх освітніх рівнях), які створюють додану вартість за межами країни; 6) трудова міграція як масове явище не сприяє наповненню пенсійного і соціального фондів через відсутність відрахувань від заробітної плати заробітчан; 7) втрата Україною іноземної валюти, яку вивозять іммігранти як власні заощадження

Явище трудової міграції потребує активного втручання держави. Зокрема, серед заходів всередині країни можемо виокремити такі [5]: створення робочих місць (цілеспрямовано створювати робочі місця в таких галузях як сільське господарство, легка, текстильна і хімічна промисловість, тобто

там, де сьогодні використовують працю мігрантів в Європі); розв'язати питання підвищення рівня оплати праці; обмеження «тіньової» економіки та «тіньової» зайнятості тощо. Зовнішні заходи: забезпечення умов для поширення легального працевлаштування, насамперед у тих країнах, куди виїжджає найбільша кількість громадян України; забезпечення прав та соціального захисту працівників-мігрантів; гарантії вільного повернення додому працівників-мігрантів; здійснення постійного аналізу масштабів нелегальної трудової міграції за межі України та проведення всіх можливих, в межах законодавства, заходів для попередження цього явища і запобігання торгівлі людьми.

Список використаних джерел

1. Населення України. Трудова еміграція в Україні : монографія / ред. Е. М. Лібанова – Київ : Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України, 2010. – 233 с.
2. Верховгляд Я. В. Економічні наслідки міграції населення в Україні [Електронний ресурс] / Верховгляд Ярослав Васильович. – Режим доступу: <https://naub.oa.edu.ua>.
3. Гнатюк Т. О. Сучасні міграційні процеси: світові тенденції, європейські та українські особливості [Електронний ресурс] / Гнатюк Тетяна Олегівна. – Режим доступу: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/politics/2007/69-56-19.pdf>.
4. Міграція як чинник розвитку в Україні. Дослідження та діалог щодо політики у сфері міграції і грошових переказів в Україні. – Київ : Міжнародна організація з міграції (МОМ), Представництво в Україні, 2016. – 116 с.
5. Гнатківський Б. М. Трудова міграція та її вплив на економічний розвиток України / Б. М. Гнатківський // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Економіка, аграрний менеджмент, бізнес. – Київ, 2015. – Вип. 222. – С. 1851–92.